

De Surinaamse president Chandrikapersad (Chan) Santokhi sprak op vrijdag 10 september 2021 de jaarlijkse Anton de Kom-lezing uit. Die lezing kunt u in zijn geheel hier teruglezen.

ANTON DE KOM LEZING
Verzetsmuseum Amsterdam
10 september 2021

Door Chandrikapersad Santokhi
President van de Republiek Suriname

Dames en heren,

Er leefden twee volkeren lange tijd vredig naast elkaar. Door natuur rampen begonnen mensen uit het ene rijk te migreren naar het andere rijk. Deze migratie nam grote vormen aan. De koning van het land waar de mensen naar toe verhuisden besloot op een gegeven moment de grenzen te sluiten. Hij was bang dat zijn land en volk overspoeld zouden worden door een vreemde cultuur. Maar de mensen bleven komen en verzamelden zich massaal aan de grens, op zoek naar veiligheid en bestaanszekerheid. De grens bleef dicht.

Omdat diplomatieke gesprekken over en weer geen resultaat opleverden besloot de koning, van het land waar de mensen naar toe migreerden, op een symbolische wijze het bestuur in het andere land duidelijk te maken wat het probleem was. Hij stuurde zijn ambtsgenoot een pot met melk die tot op de rand gevuld was. De koning van het naburige land begreep de boodschap en stuurde de pot met melk terug naar zijn ambtsgenoot, maar niet nadat hij in de tot op de rand gevulde pot met melk poedersuiker had gestrooid.

De Koning begreep niet waarom de pot weer teruggestuurd was naar hem. Hij vroeg om een ontmoeting en de boze koning maakte nu in woorden duidelijk dat vol vol betekent en dat zijn land geen vreemdelingen wil opnemen omdat hij bang is dat zij de bestaande cultuur en beschaving zullen vernietigen en hun eigen cultuur en levenswijze zullen opdringen aan de inheemse bevolking.

Hierop antwoorde de koning van de migranten: "U heeft de melk die ik teruggestuurd heb helaas niet geproefd. Ik heb in die melk poedersuiker gedaan zonder dat de melk overliep. Mijn volk wil absoluut niet de plek van uw volk overnemen. Wij willen juist geur en kleur toevoegen aan uw samenleving zonder dat u overgelopen wordt door onze eigenaardigheden. U heeft een mooie samenleving, maar u heeft geen vertrouwen in de kracht van uw eigen samenleving. Als u dat vertrouwen had dan had u nooit kunnen denken dan anderen uw cultuur zouden overnemen en u onder de voet zouden lopen."

Dames en Heren,

Het is een eer en een genoegen deze editie van de Anton de Komlezing te verzorgen.

Vanaf 1999 toen de eerste Anton de Kom lezing werd uitgesproken door Alex van Stipriaan, zie ik dat mijn voorgangers heel divers zijn geweest. Uit de kunst en cultuur wereld, de wetenschap en de politiek. Discriminatie, racisme en de multiculturele samenleving in Nederland zijn normaal gesproken de thema's van deze lezingen. Als u het goed vindt zal ik me als president van de Republiek Suriname niet uitspreken over deze thema's in relatie tot de Nederlandse samenleving.

Ik wil graag met u spreken vanuit mijn eigen Surinaamse ervaring. Over de kracht van een multi-etnische samenleving die erin is geslaagd de cultuur van de ander te omarmen. De kracht van een volk dat respect kan opbrengen voor dat wat anders is. Deze kracht is van grote waarde voor ons land, want zo kunnen we Suriname ontwikkelen tot een harmonieuze samenleving.

Ik wil met u praten over een pot die tot de rand toe gevuld is met melk waar niet alleen poedersuiker is toegevoegd maar ook heel veel kruiden en smaken uit verschillende delen van de wereld.

Vele wetenschappers, historici en ideologen hebben dit thema vanuit diverse hoeken behandeld. Ik denk aan politicologen als Evert Azimullah en Hans Breeveld. Historici als Maurits Hassankhan en Chan Choenni, sociale wetenschappers als Jack Mencke en Ruben Gowricharn. En politieke ideologen als Eddy Bruma en Jnan Adhin. En wie kent niet het standaardwerk van Rudolf van Lier, Samenleving in een grensgebied.

Dames en heren,

Vandaag behandel ik het onderwerp vanuit het perspectief van een praktiserend politicus, die in de dagelijkse praktijk vorm geeft aan natievorming in een multiculturele setting.

Suriname heeft zich de afgelopen 150 jaar ontwikkeld tot een land waar vele herkenbare etnische groepen een plek hebben gevonden. Uit verschillende delen van de wereld zijn we door koloniale overheersers naar de Wilde Kust van Guyana gebracht om te bouwen aan een plantage-economie die voor Nederland, lucratief was, en ook voor diverse bedrijven en families. We zijn bijeengebracht uit Europa, Afrika, Midden-Oosten en uit diverse delen van Azië.

Anno 2021 kent mijn land vele etnische groepen: inheemse bevolkingsgroepen, Marrons, Afro-Surinamers, Chinezen, Hindostanen en Javanen. Ook vind je in Suriname afstammelingen van de Nederlandse boeren, de Buru's, Libanezen, Madeirezen en andere westerlingen.

In Suriname zijn eveneens nakomelingen van mensen te vinden die in Europa ooit vervolgd werden op basis van hun religie en er een veilig thuis hebben

kunnen vinden. Zoals de Joden met het stichten van de Jodensavanne en die succesvol hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van Suriname.

In totaal kent Suriname bijkans twintig etnische groepen. De wereldgodsdiensten zijn er aanwezig, alsook de natuurgodsdiensten. Er worden ongeveer 30 talen gesproken.

Al deze etnische groepen hebben het Suriname van vandaag met hun cultureel erfgoed en met hun way of life vorm en inhoud gegeven aan het Suriname zoals we die thans kennen: een dynamische multiculturele samenleving waarin we ondanks de verschillen in levenswijzen geen plek wensen voor etnisch onderscheid en discriminatie.

Waar je jezelf uitbundig kunt manifesteren en waar er sprake is van welbehagen en welbevinden. We hebben in die 150 jaar in het land een systeem ontwikkeld van co-existentie met respect voor elkaars waarden, normen en culturele eigenheden en religieën. Sterker nog, waarden en normen die over de jaren heen over en weer zijn geadapteerd en zich hebben ontwikkeld tot common grounds waaraan de Surinaamse samenleving als geheel zich heeft vastgeklampt. En met succes! Immers, ons leidmotief is en blijft een van de meeste pregnante zinnen uit “Wij slaven van Suriname”, het meesterwerk van Anton de Kom naar wie deze bijzondere lezingenreeks zijn vernoemd: “Geen volk kan tot volle wasdom komen, dat erfelijk met een minderwaardigheidsgevoel belast blijft.”

Dames en heren,

In de 21e eeuw is diversiteit de uitdaging in vele samenlevingen in de westerse wereld. Ik denk aan de spanningen als het gaat om Black Lives Matter en de LGBTQ communities. Het roept vele vragen op over samen-leven, over Libi Makandra. Mijn presentatie vandaag zal proberen enkele van deze uitdagingen te duiden en vanuit een Surinaams perspectief hierop een antwoord te geven.

Suriname is maar relatief een klein land. De eerste bewoners waren dus de Indianen en later werden slaven uit Afrika en contractarbeiders uit Azië naar ons land gebracht om te werken op de plantages. In de jaren negentig en begin deze eeuw zijn ook vele arbeidsmigranten uit Haïti en China naar Suriname gekomen. Vandaag de dag bestaat de bevolking van Suriname uit ruim 580.000 inwoners. Al deze mensen vormen een brotjijari of een phulwári in ons land. Een dynamische mix van talen, culturen, culinaire- en muzikale expressies, kleedgewoonten en levensstijlen.

Albert Helman, de nestor van de Surinaamse literatuur, analyseerde in de inleiding van “Cultureel Mozaïek van Suriname” treffend de Surinaamse samenleving als volgt: “Suriname, dat zijn de mensen en hun leefmilieu. Hun aantallen zijn van belang, evenals hun verspreiding, hun samenhang als groep, en hun groepswijze optreden, dat bij grote groepen anders is dan bij kleine. Opmerkelijk is ook de wijze waarop zij – soms over grote afstanden heen – met elkaar voeling houden of elkaar beïnvloeden; hoe zij elkaar weerstaan en beconcurreren, en wat zij van elkaar waarderen. (...) Soms grijpen ze dieper in elkaars bestaan in (...) en vindt

er – als door osmose – een intensieve culturele uitwisseling plaats. Onmerkbaar in het begin, maar uiteindelijk, logischerwijze, leidend tot een toenemende mate van homogeniteit.”

Geïnspireerd door een uitspraak van een van de grootste denkers van de twintigste eeuw, de Franse cultureel-antropoloog Claude Lévi-Strauss vervolgt hij: “En zo realiseert zich de vorming van een eigen gemeenschappelijke identiteit, die wellicht ‘nationaal’ genoemd kan worden. Want het doel van alle cultuur is ‘vereniging’ en ‘saamhorigheid’, - nimmer het behouden van oude scheidsmuren of het bewerkstelligen van afzondering in een steeds meer op elkander aangewezen wereld van volkeren.”

Deze analyse maakte Helman reeds in de jaren 70 van de vorige eeuw, maar zijn rake beschrijving is thans de realiteit waarmee we te maken hebben en waarmee we werken aan het Suriname van morgen. Deze diversiteit van de bevolking vertegenwoordigt de kracht van Suriname. In zijn inaugurele speech in 2009 zei president Barack Obama: “For we know that our patchwork heritage is a strength, not a weakness.” De multiculturaliteit van Suriname is hier misschien wel het beste voorbeeld van.

Dames en heren,

Ook ik geloof, lerend uit de dagelijkse praktijk in Suriname dat de multiculturaliteit van mijn land geen probleem is. En we moeten er ook geen probleem van maken! Het is een kans, altijd geweest! Immers, migratie, en daaraan gekoppeld diversiteit, brengt nieuwe vitaliteit en veerkracht en daardoor ook aan de economische bedrijvigheid in een samenleving. In feite draagt diversiteit bij aan de “dynamische complexiteit” in een samenleving. Het brengt een belangrijke uitdaging met zich mee: het bouwen van bruggen tussen verschillende etnische, culturele en religieuze groepen om een zo harmonieus mogelijke samenleving te stichten.

In Suriname hebben we vrij snel gerealiseerd dat we door onze gedeelde geschiedenis lotsverbonden zijn aan elkaar, waar we ook vandaan komen. Wans ope tata komopo, Wi moe seti kondre boen, zegt ons volkslied.

Martin Luther King zei ooit. “We may have all come on different ships, but we are in the same boat now. In Suriname realiseerden we snel na de politieke bewustwording in de jaren veertig en daarna, dat deze gedachte het fundament zou moeten zijn om een natie op te bouwen. Na het Statuut in 1954 en daarmee het verkregen zelfbestuur binnen het Koninkrijk kwam het nationalisme sterk op in Suriname. Met een sterke inspiratie vanuit de kant van organisaties als Wi Egie Sani kwam niet alleen de gedachte van baas in eigen huis naar voren, maar ook het concept van de ontwikkeling van één natie met één dominante taal en cultuur.

Maar in de daaropvolgende roerige jaren 60 mengde de Surinaamse intellectueel Jnan Adhin zich in deze discussie en hij gaf weerwoord aan het concept van één-taal-en-één-volk politiek. Hij redeneerde dat er in Suriname geen sprake kan zijn van de dominantie van één groep, maar dat we zouden moeten willen spreken van

“eenheid in verscheidenheid”. Een concept dat vrij snel daarna door leiders als Johan Adolf Pengel van de NPS en Jagernath Lachmon van de VHP werd omarmd en door hen uitgewerkt werd tot de Verbroederingspolitiek. Een visie die vooral voor Lachmon een ideologie werd. Op een pregnante wijze heeft hij hieraan vormgegeven, soms zelfs ten koste van het eigen politieke (of etnisch) belang. Toen zijn makker Pengel aanvankelijk niet verkozen werd in de Staten van Suriname heeft hij hem op de VHP-lijst gezet in de overwegende Hindostaans gedomineerde samenleving van het district Saramacca. Op een “Hindostaanse” ticket kwam Johan Pengel alsnog in het parlement, ten koste van een Hindostaanse kandidaat. Op deze wijze heeft Lachmon op een bijzondere manier laten zien dat eenheid slechts met samenwerking en opoffering het land vooruit kan helpen.

Een andere manifestatie van de kracht van diversiteit en daarmee de overwinning van de gedachte van eenheid in verscheidenheid was de omhelzing tussen oppositieleider Jagernath Lachmon en premier Henck Arron op het podium rond de verkregen onafhankelijkheid van mijn land. Op een zichtbare manier is toen aangetoond aan de Surinaamse bevolking: We are in the same boat now. Ik weet zeker dat deze omhelzing ervoor gezorgd heeft dat de rust is bewaard in het land na een periode van grote verdeeldheid, polarisatie en etnische spanningen, en dat de neuzen een kant gericht zijn om Suriname gezamenlijk verder te ontwikkelen, de kracht van het verschil goed in acht nemend. De manifestatie van deze eenheid werd op een lyrische wijze in beeld gebracht in de film Wan Pipel van Pim de la Para. Een in die tijd gewaagde film die Suriname als een mooie culturele mix neerzette, indachtig datgene wat de dichter Dobru al in 1973 constateerde: wan liba, so meni krika, ala e go wan se. (een rivier met heel veel zijtakken maar allen vloeien naar die ene zee) vrij vertaald.

De Verbroederingspolitiek was niet louter een politieke verstandhouding tussen twee etnische leiders of tussen twee etnische bevolkingsgroepen. Nee, de Verbroederingspolitiek kan gezien worden als een visie van vreedzame co-existentie: samen met elkaar optrekken om, ruimte biedend aan elkaars waarden en normen, de samenleving verder te ontwikkelen. En heeft bijgedragen aan de multi-etnische samenleving van vandaag. Het resulteerde in rust, harmonie, acceptatie en respect van elkaars verschillen.

Het voorbeeld van de kerk, moskee en synagoge in één straat in Suriname is meerdere malen gegeven. Dat symboliseert voor ons het samen-zijn in een open en divers land. Het is deze visie van verbroedering die mij drijft in mijn rol als leidinggevende politicus.

Het is deze zelfde visie, waar ik niet alleen als president maar ook als individu achtersta. En vanaf dit podium duidelijk maak dat ik er alles aan zal doen om in lijn van het gedachtegoed van Anton de Kom ons land het voorbeeld te laten zijn van eenheid in verscheidenheid en het niet zal dulden dat dit onderuit gehaald wordt.

Al deze inspiraties in Suriname hebben gelukkig niet geleid tot de keuze van het model van de melting pot. Dit model, dat zo karakteristiek is voor de aanpak in de Verenigde Staten en in onze regio Guyana, is een model dat assimilatie beoogt. Mensen uit verschillende landen en met verschillende culturele achtergronden

worden aangemoedigd om de banden met hun culturele eigenheden als het ware te verbreken, en dus ook met hun landen van herkomst, en te assimileren in een nieuwe culturele orde. In andere woorden, het beoogt om een nieuwe culturele orde te creëren met één gezamenlijke cultuur.

Dit is niet de richting die wij in Suriname hebben gekozen. Al eerder hebben wij de kracht van eenheid in verscheidenheid gezien, zonder dat mensen hun culturele identiteit hebben hoeven op te geven. In Suriname zijn we op zoek gegaan naar gedeelde waarden. Gedeelde waarden die als het ware een lappendeken vormen van verschillende op zichzelf herkenbare kleuren, zeg maar identiteiten, die samen uiteindelijk een geheel vormen. Ik noem dat de mamio-samenleving: een mozaïek samenleving, waarbij de zichtbaarheid van een individu (zeg maar het verschil van het individu) de kracht van het geheel wordt. Er is ruimte voor eenieder onder de brandende Surinaamse zon; een veilige en leefbare safe haven voor iedereen, wie je ook bent en waar je ook vandaan bent gekomen.

Dan kon alleen maar dankzij het besef dat we alleen eendrachtig ontwikkeling kunnen brengen in het land. Polarisatie of het propageren van een dominantie cultuur past hier niet bij. Het mamio model wil diversiteit aanmoedigen en de kracht ervan benutten voor verdere ontwikkeling. Ook een land als Canada heeft een soortelijk beleid met succes uitgevoerd. Niet voor niets luidt de wapenspreuk van Toronto: Let's celebrate diversity.

In plaats van de eigen culturele eigenheden opgeven, of het hebben van een culturele identiteit die samengesmolten is in een groter homogeen geheel, geeft het mamio-model etnische groepen vertrouwen en eigenaarschap over de samenleving waarin ze terecht zijn gekomen en moedigt eenieder aan om hun herkenbare bijdrage te leveren aan de verdere ontwikkeling van de samenleving, door de geldende waarden en het bestaande nationale erfgoed te aanvaarden. Om vanuit het eigen perspectief zijn of haar bijdrage te leveren. Voorwaarde is wel dat iedereen moet meedoen. Achteroverleunen en uit gemakzucht anderen het werk laten doen is geen optie. Je eigen verantwoordelijkheid nemen en steeds laten zien wat jouw bijdrage is. Dit is soms voor sommige mensen een grote opgave, maar een andere optie is er niet.

Het mamio model daagt uit, elke dag steeds weer. En dat hebben we in Suriname op een indringende wijze geleerd. Zeker na de verkregen onafhankelijkheid was er geen weg terug naar de verzuiling of naar organisatie van de samenleving langs etnische lijnen. Dat sommigen de etnische scheidslijnen soms aandikten en voor eigen gewin gebruikten, is ongelukkig. Helaas vandaag de dag zien we nog steeds elementen die etniciteit als wapen gebruiken en niet als bindmiddel. Dat polariseert onnodig en brengt de vreedzame co-existentie in gevaar.

Daarom heb ik vanaf 2015 met volle overtuiging geprobeerd om in ieder geval mijn eigen partij, de VHP, die tot dan toe bekend stond als een op één etniciteit gerichte partij, om te vormen tot een multi-etnische partij. Een partij die niet alleen herkenbaar is voor alle Surinamers, maar waarin alle Surinamers een thuis hebben. En misschien was dit wel de belangrijkste kracht in de afgelopen verkiezingen van vorig jaar die het verschil gemaakt heeft. Immers, de kracht van

het verschil zegevierde en luidde daarmee een nieuw begin aan voor het Suriname dat ik thans mag leiden.

Is er dan in Suriname geen sprake van discriminatie of racistische uitingen? Natuurlijk zijn er helaas vooroordelen en verwensingen naar elkaar toe. Spijtig genoeg, maar onze gezamenlijk verleden en de verbondenheid die wij met elkaar hebben, laten zien dat wij het ons niet kunnen veroorloven om een verdeelde samenleving te zijn. De recente geschiedenis laat zien dat racistische aanvallen, als dan niet via social media, contraproductief werken en niet bevorderlijk zijn voor de ontwikkeling van het land.

Suriname is een ambitieus land. Wij willen niet terugvallen in het moeras van verdeel-en-heers-politiek. Niet door de kolonisator, maar ook niet door onze eigen mensen. Iedere dag werken wij hard in het land om elke Surinamer het gevoel te geven dat zij eigenaar zijn van het land. Dat ze verantwoordelijk zijn voor de verdere ontwikkeling van het land. Daarbij is de diverse mix van de samenleving goud in onze handen. Niet gemakkelijk in de staat waarin we ons land aantreffen na de verkiezingen, maar dat mag ons niet ontmoedigen om weerstand en weerwoord te bieden aan hen die etnische groepen tegen elkaar willen opzetten.

In de westerse wereld worden in het publieke debat groepen soms gedwongen om hun loyaliteit uit te spreken voor slechts een land of samenleving. Je moet óf voor het één óf voor het ander kiezen. In mijn ogen is dat verkeerd en ook niet helpelijk voor cohesie in de samenleving. Immers, zo zwart/wit is deze wereld niet meer. Volgens mij kun je verschillende loyaliteiten hebben en toch kiezen voor het land waar je je verder wil ontwikkelen.

Laat ik mezelf als voorbeeld nemen. Ik ben geboren en getogen in Suriname, heb de Surinaamse nationaliteit, ben een nazaat van een uit India afkomstige contractarbeiders, voel mij verbonden met Nederland omdat ik hier mijn opleiding heb genoten en omdat een deel van mijn familie hier woont. Voorts voel ik mij verbonden met de Afro-Surinamer, Javanen en Chinezen vanwege onze deels gezamenlijke lotsverbondenheid, omdat ik samen met ze op school heb gezeten en gewoon omdat het mijn burens zijn!. Mijn identiteit wordt voor een belangrijk deel bepaald door de huidige samenleving.

Ik weet dat sommige landen in de wereld de multiculturaliteit als een drama zien. Dit, gebaseerd op enkele zichtbare uitingen van niet-willigen om mee te doen. Maar over het algemeen zie je dat juist mensen die ergens naar toe zijn gemigreerd zich binnen een generatie aanpassen aan de ontvangende samenleving. Hun drive daarbij is dat ze de kansen die die samenleving biedt willen gebruiken om vooruit te komen, om te zorgen dat hun kinderen en kleinkinderen het beter hebben dan zij ooit gehad hebben.

You win some, you lose some, maar uiteindelijk winnen we allemaal. Want, de samenleving wordt er beter van, wordt vitaler en veerkrachtiger. En dat heeft Suriname in al die jaren, van koloniale overheersing tot militaire dictatuur laten zien.

Dames en heren,

Het verhaal van de twee koningen en de pot met melk waar ik vandaag mee begon is een verhaal dat afkomstig is uit het oude India. Het is natuurlijk een parabel, maar de moraal van het verhaal is in de wereld van vandaag nog altijd van toepassing.

Maar zeg ik er meteen bij de diversiteit is niet van waarde als mensen die als vanzelfsprekend zien. We moeten onze individuele verantwoordelijkheid nemen om niet alleen de wet en regelgeving in acht te nemen, maar ook om de omgangstaal te leren, onderwijs te volgen, werk te zoeken en in je bestaanszekerheid te voldoen.

Uiteraard moeten we de kansen pakken die het nieuwe land biedt om gemeenschappelijkheden te ontwikkelen door het oude met het nieuwe te verbinden. Zo ontstaat in deze dynamische wereld, die door de digitale connectie steeds kleiner en kleiner wordt, daadwerkelijk een global village waarin we blijven omzien naar elkaar en waarin we elkaars verschillen benutten om de samenleving verder te helpen. En dat is precies wat ik bedoel met de kracht én de schoonheid van de mamio.

Het belangrijkste kritiekpunt van mensen op het mamio model dat ik voor ogen heb is dat dat model geïsoleerde etnische gemeenschappen creëert. In het westen wordt vaak gesproken over parallelle samenlevingen. En dat die de eenheid van een land bedreigen.

Dames en heren, de meeste gesegregeerde stad in de wereld is naar mijn bescheiden mening toch wel New York. Een schitterende metropool met dikke scheidslijnen als het gaat om Little Italy, Chinatown, Little India, Bangla Town, Concourse Village, Richmond Hill, Sunset Park, de Griekse wijk en de Ierse wijk. Het is een vibrerende stad waar wij allen naar toe willen om te genieten, niet alleen van de wolkenkrabbers, maar vooral ook van de kracht van diversiteit. Maar nooit hoor je iemand zeggen dat er in New York een multicultureel drama heeft plaatsgevonden of dat dat er thans plaatsvindt.

De uitdaging die samenlevingen anno 2021 hebben is naar mijn mening hoe eenheid in verscheidenheid te creëren. Vaak worden modellen gemaakt waarbij je moet kiezen tussen assimilatie en multiculturaliteit. Suriname heeft laten zien dat een multi-etnische samenleving geen drama hoeft te zijn, zolang je de kracht van het verschil blijft respecteren. Je moet tegelijkertijd bereid zijn de ander te leren kennen en met de ander een samenleving op te bouwen. Terecht zei koning Willem-Alexander in een van zijn kersttoespraken: "eenheid zonder verscheidenheid is verstikkend. Verscheidenheid zonder eenheid is los zand." Ik ben het zeer met hem eens.

In Suriname proberen we juist te benadrukken dat je een eigen culturele eigenheid kunt hebben, maar dat je tegelijkertijd ook onderdeel kunt zijn van het geheel. We hebben in het verleden herkend en erkend dat wij als volk niet alleen een gemeenschappelijke geschiedenis hebben, maar dat we ook bijvoorbeeld culturele uitingen hebben die we met elkaar kunnen delen.

Neem nou de feestdagen. Naast christelijke feestdagen zijn hindoeïstische en islamitische feestdagen nationale feestdagen in het land. Feestdagen die door alle groepen worden aanvaard en zelfs met elkaar gevierd. Aan de viering van het kleurrijk feest Holi wordt door alle etnische groepen deelgenomen, niet alleen in de prachtige Palmentuin, maar vooral ook in de verschillende leefgemeenschappen in de districten. Met Ied-ul-Fitre, in Nederland wordt dit het Suikerfeest genoemd, wordt het eind gebed van de gelovigen op het onafhankelijkheidsplein gehouden in alle openheid. Daarna wordt de sawai en andere zoetigheid met iedereen gedeeld. En kerstmis is een waar familiefeest waar voor het samen-zijn met elkaar in het land uit dankbaarheid gevierd wordt ongeacht welke religie.

Dus tegen eenieder die sceptisch staat tegenover het mamio model zeg ik, wees niet bang. De diversiteit zorgt er alleen voor een krachtige samenleving, omdat we heel nadrukkelijk samen Suriname willen zijn. Makandra, samen! Wat Suriname laat zien is dat een gesegregeerd samenleving niet per definitie tot een verdeeld land leidt. Omdat op buurt- en wijkniveau mensen erg intensief met elkaar omgaan. Zodanig zelfs dat er grote mate van eenheid en solidariteit in de wijken en buurten waar te nemen zijn. Deze zogenaamde "differentiated solidarity", zoals de wetenschapper Young dat ooit genoemd heeft zorgt ook voor een stevige wijkeconomie en welbehagen. Ik heb dit ook kunnen waarnemen in de wijken en buurten van steden als Amsterdam, Rotterdam en Den Haag, toen ik als jonge politieman daar stage liep.

In Suriname zie je dat mono-etnische buurten geen probleem hoeven te zijn zolang bewoners aan elkaar verbonden zijn, op basis van gemeenschappelijkheid, gelijke kansen, eigenaarschap en gedeelde culturele waarden. Gedurende de tijd hebben wij in Suriname waarden gedeeld die thans de soft power van het land genoemd kunnen worden. Ik denk hierbij aan muziek en sport, maar ook de Surinaamse keuken die ook in Nederland een herkenbare plek heeft gevonden. Wie kent niet de roti-rol? Of een lekker Surinaamse pom?

Dames en heren,

Ondanks de stevige financiële en economische uitdagingen in mijn land, die steeds weer de solidariteit, welzijn en het welbehagen op de proef stellen, hebben we ons in Suriname gelukkig niet gefocust op wat ons scheidt, maar op wat ons bindt. Eenheid in visie, beleid en bestuur is ons motto! We willen allemaal voorspoed, een groeiende economie, veiligheid, goed onderwijs en goede zorg. Een samenleving waar het goed toeven is en veilig is om onze kinderen op te voeden.

Dit kan alleen worden bereikt als wij sámen Suriname zijn. Elke inwoner moet het gevoel van mede-eigenaar van de samenleving willen zijn; van de eigen leefgemeenschap, straat of buurt. Het is dus zaak om als individuen, van welke etniciteit dan ook, te zien als partners in een urbane sociale structuur. Daar hebben wij de afgelopen jaren hard aan gewerkt en daar zullen wij ook de komende jaren mee doorgaan. We moeten de discussie eigenlijk de-etniceren. Ontdoen van de negatieve connotatie en laden met een positieve.

In Suriname is er geen plaats en ruimte voor verdeeldheid. Ja, politiek kunnen en moeten we elkaar blijven aanspreken, noem dat bestrijden, maar als het gaat om samen-leven, als het gaat om Suriname tot bloei te brengen dan kunnen we ons niet veroorloven om steeds de etnische kaart te spelen en zo verdeeldheid te zaaien. Polarisation kan leiden tot vernietiging van alles wat we in ons jonge bestaan hebben opgebouwd.

Kijk maar naar wat slechts drie duizend kilometer hier vandaan is gebeurd in de jaren 90. In de Balkanoorlog zijn samenlevingen uit elkaar gevallen omdat leiders het verschil gebruikten om mensen uit elkaar te drijven. Ethnic cleansing, kent u dat woord nog? Kijk naar de VS waar leiders niet zo lang geleden groepen tegenover elkaar zette voor politiek gewin, dat zelfs het nationaal symbool van het land op 6 januari van dit jaar bestormd werd. Dit is niet de manier om een harmonieuze samenleving op te bouwen.

Suriname kiest daar niet voor. Die weg is voor ons, voor mij geen optie. Wij zullen in Suriname blijven kiezen voor eenheid in verscheidenheid. Dat zijn we schatplichtig aan hen die ons voorgingen in onze geschiedenis. We hebben een gedeelde geschiedenis en derhalve inderdaad een verbonden toekomst met elkaar. Samen vooruit, is de enige optie. Hand in hand, omdat Suriname reeds eerder heeft laten zien dat het verschil niet een zwakte is maar een hele sterke kracht.

Dames en heren,

Suriname en Nederland zijn historisch verbonden aan elkaar. Die verbondenheid is uitgedrukt met onze gezamenlijke geschiedenis, soms zelfs ook met vele zwarte bladzijden, zoals het slavernijverleden. Die verbondenheid is nog altijd manifest in our way of life in Suriname, met het Nederlands als een van de volwaardige talen in ons land, met straatnamen die de historisch verbondenheid uitdrukken, met economische bedrijvigheid die gericht is op de bevolking van beide landen.

En als een persoon heel nadrukkelijk de verbinding tussen Nederland en Suriname tot uitdrukking heeft gebracht, dan is dat Anton de Kom wel. Hij is het symbool van onze verbondenheid en daarom is het zo geweldig dat hij in de Nederlandse canon is opgenomen. Immers, Anton de Kom is meer dan een vakbondsleider en een nationalist. Hij is een emancipator, een verzetsstrijder in zowel Suriname en Nederland, hij is daadwerkelijk een heraut van vrijheid, gelijkheid en broederschap.

Ik put heel veel energie uit zijn leven dat als voorbeeld dient, niet alleen voor mij persoonlijk. Maar ook voor het beleid dat ik voorsta om Suriname uit het moeras te halen. In "Wij slaven van Suriname" schreef De Kom, en ik citeer: "Wij willen slechts één ding aantonen: gekleurde landgenooten, gij waart slaven, gij zult in armoede en ellende blijven leven, zolang gij geen vertrouwen hebt in uwe eigen proletarische eenheid. Niet met hier en daar een grondje, een schop of ploeg op crediet zijn wij te helpen. Een groot plan van nationale reconstructie is noodig, een plan met collectieve grootbedrijven met moderne outillage in handen van de arbeiders van Suriname. Onze nationale welvaart zal met eigen handen

opgebouwd moeten worden. Dit plan eischt alle inspanning van ons Surinamers. Doch eerst moeten in ons land de proletariërs tot strijdvaardig klassenbewustzijn komen, eerst moeten zij met de oude slavenketenen ook de oude slavenmentaliteit af weten te schudden.”

Ik interpreteer deze woorden als zijnde het feit dat kennis van de geschiedenis onmisbaar is voor respect, eigenwaarde en wederzijdse begrip. Ze sporen mij aan om mij nog harder met hart en ziel in te zetten voor Suriname, om Suriname uit het diepe financiële dal te halen, om Suriname te redden van ondergang. We staan met elkaar op een crossroad. De keuzes die wij nu in Suriname maken zullen bepalend zijn voor de toekomst van het land.

Veranderingen bereik je echter niet met een knip van de vingers, maar door strijd te leveren, offers te brengen en begrip te tonen. Na alle schade wat er in mijn land is berokkend aan de economie en de financiële veerkracht van het land kan de verandering alleen maar komen indien we bereid zijn om elkaar te helpen, elkaar te inspireren en elkaar te ondersteunen. Nederland kan voor de toekomst van mijn land van grote waarde zijn. We hebben alle steun en solidariteit nodig.

Maar ook de Surinaamse diaspora kan een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling van Suriname. Omarm uw Nederlandse samenleving maar vergeet tegelijkertijd uw roots niet. Met Nederlandse solidariteit en met de inzet en inspiratie van samen in totaal 1 miljoen Surinamers en mensen van Surinaamse origine kunnen we alle uitdagingen aan. Voorwaarde is wel dat we de kracht van ons verschil erkennen en herkennen en dat we die benutten om onze verbondenheid te vieren.

Ik dank u voor uw aandacht. God Bless you